

Praktické ukázky řešení přístupnosti na KDD.cz

Radek Pavlíček

TyfloCentrum Brno, o. p. s., www.centrumpronevidome.cz, pavlicek@tyflocentrumbrno.cz

***Anotace:** K tomu, aby Knihovnu digitálních dokumentů mohli bez problémů používat i lidé s těžkým postižením zraku, je bezpodmínečně nutné zajistit její bezproblémovou přístupnost a použitelnost. Nové webové rozhraní knihovny je navrženo s maximálním ohledem právě na přístupnost a použitelnost pro tuto skupinu uživatelů a obsahuje celou řadu funkcí, které její používání výrazně usnadňují. V příspěvku si představíme aspoň některé z nich.*

Úvod

Nové webové rozhraní Knihovny digitálních dokumentů na adrese www.kdd.cz přináší uživatelům širokou škálu funkcí a možností. Je řešeno s ohledem na maximální přístupnost při práci s odečítači obrazovek a softwarovými lupami, které uživatelé s těžkým postižením zraku při práci s ním (a s počítačem obecně) používají.

Jak nevidomí a slabozrací pracují s webem

K tomu, aby mohli uživatelé s těžkým postižením zraku webové rozhraní Knihovny používat, musí mít své **PC či notebook** vybaven **patříčnou asistivní technologií**. V případě nevidomých uživatelů se jedná o tzv. odečítač obrazovky (screenreader), který informace z obrazovky předává hlasovému syntezátoru a ten je uživateli předčítá syntetickým hlasem. Někteří nevidomí uživatelé také mohou používat tzv. braillský řádek, na kterém jsou jim informace z obrazovky prezentovány v Braillově slepeckém písmu. Slabozrací uživatelé pak používají tzv. softwarovou lupu, která jim informace na obrazovce zvětšuje.

Tyto asistivní technologie používají uživatelé s těžkým postižením zraku jak pro práci s webovým rozhraním Knihovny, tak i pro čtení knih a časopisů, které si z této Knihovny stáhnou pro svoji osobní potřebu.

Stručný popis některých funkcí nového rozhraní Knihovny

Nové webové rozhraní Knihovny přináší celou řadu vylepšení oproti tomu původnímu, které je stále ještě k dispozici na <http://knihovna.braillnet.cz> a kde je možné si je vyzkoušet a porovnat s tím, které je na www.kdd.cz.

Knihovna Digitálních Dokumentů

Speciální systém výhradně určený pro zrakově postižené !

POZOR! Dne 12.5.2010 byla zpřístupněna nová verze knihovny.
Od tohoto data už nebudou přidávány do této knihovny nové dokumenty.
Proto doporučujeme začít používat novou verzi na adrese www.kdd.cz,
do které byly převedeny všechny stávající dokumenty a uživatelské registrace.

- [Informace o knihovně](#)
aktualizovány 12.5.2010
- [Vyhledávání v knihovně](#)
pouze anonymní
- [Přihlášení uživatele](#)
- [Registrace nového uživatele](#)
do nové verze knihovny

spravuje [Digitalizace a technické podpora](#)
provozuje [Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých](#)
dotuje [Ministerstvo zdravotnictví](#)

Obr. 1: Původní webové rozhraní Knihovny

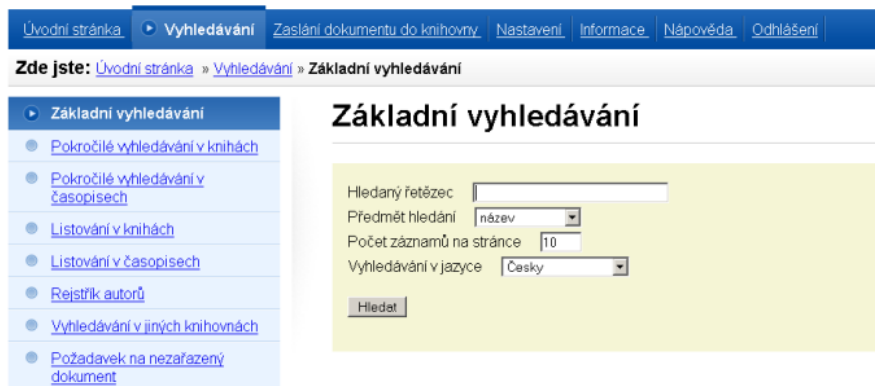
Obr. 2: Nové webové rozhraní Knihovny

Přístupnostní „standard“

Webové rozhraní Knihovny samozřejmě splňuje veškeré základní požadavky z hlediska přístupnosti. Obsah webových stránek je správně uvozen nadpisy, texty, které mají charakter seznamu, jsou jako seznam sémanticky vyznačeny, formulářové prvky mají korektně přiřazeny relevantní popisky, použité barvy jsou dostatečně kontrastní, atp.

Konzistentní navigace

Oproti původnímu rozhraní, které fungovalo na principu jakéhosi průvodce webem, je nové rozhraní vytvořeno dle standardních zvyklostí, tzn., že uživatelé mají k dispozici na každé stránce webu hlavní navigaci, kontextovou navigaci a drobečkovou navigaci, díky kterým se mohou snadno pohybovat v rámci webu Knihovny.

Obr. 3: Ukázka hlavní, kontextové a drobečkové navigace

Prohlížení článků časopisů přes on-line rozhraní

Tato funkce umožňuje čtenářům prohlédnout si obsah konkrétního čísla časopisu přímo ve webovém rozhraní prohlížeče a přečíst si i jednotlivé články ve formátu prostého textu, aniž by uživatel musel časopis stahovat.

Sekce „Nastavení“

V sekci „Nastavení“ má uživatel celou řadu možností, jak si může rozhraní Knihovny přizpůsobit dle svých potřeb a preferencí. Slabozrací uživatelé si mohou upravit vzhled Knihovny: nastavit barevné schéma, výchozí velikost písma a font. V části **Nastavení sloupečků** si pak může uživatel nadefinovat, jaké informace o dokumentu se mu budou zobrazovat ve výsledcích nebo zda výsledky vyhledávání budou ve formě tabulky či řádkového výpisu.

Vzhled

Barevné schéma

Výchozí Černá na bílé Bílá na černé Vlastní

Vlastní nastavení barev

Písmo a rámečky:
černá

Barva pozadí:
bílá

Barva odkazu:
modrá

Barva odkazu pod kurzorem:
červená

Ukázka barevného nastavení

Nadpis

Ukázka textu s [odkazem](#).

Velikost písma

Výchozí Střední Velké Největší

Font

Bezpatkový (Arial) Patkový (Times New Roman)

Obr. 4: Ukázka nastavení Vzhledu

Závěr

Nové webové rozhraní Knihovny přináší uživateli celou řadu možností, jak přistupovat k dokumentům, které Knihovna nabízí. Tomu, aby uživatel s těžkým postižením zraku mohl s webovým rozhraním Knihovny pracovat, však musí zpravidla předcházet několik měsíců školení v obsluze operačního systému Windows, aplikací a webu pomocí konkrétní asistivní technologie. Takže uživatel nemůže začít dokumenty z Knihovny stahovat okamžitě po té, co obdrží nový počítač, ale až ve chvíli, kdy se to naučí.

Proto kromě tohoto standardního a funkcemi oplývajícího rozhraní jsou k dispozici i alternativní možnosti přístupu – desktopová aplikace Knihomol a přehrávač Beletrik pro mobilní telefony se screenreaderem Mobile Speak.